

Beden Eğitimi Öğretmeni ve Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımına Yönelik Yeterliklerinin İncelenmesi *

Arif EROĞLU¹ Hüseyin ÜNLÜ² İlkyay EROĞLU³ Baki YILMAZ⁴

¹ Şehit Ali Er Anadolu Lisesi, Aksaray, Türkiye (E-posta: arif_eroğlu@hotmail.com)

² Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Aksaray, Türkiye.

³ Saadet Güney İlköğretim Okulu, Aksaray, Türkiye.

⁴ Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Niğde, Türkiye.

* III. Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumunda (21-22 Ocak 2011) poster bildirisi olarak sunulmuştur.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretme adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerinin tespit edilmesidir. Araştırma gurubu 104 beden eğitimi öğretmeni ve 268 beden eğitimi öğretmen adayı olmak üzere toplam 372 kişiden meydana gelmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Şahin (10) tarafından geliştirilen “Eğitsel internet kullanımı öz yeterliliği inançları ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada genel olarak beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanım yeterliklerinin yüksek olduğu görülmüştür. Beden eğitimi öğretmeni ve öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerine ilişkin yapılan karşılaştırmada ise anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$). Cinsiyet değişkeni açısından yapılan karşılaştırmada ise anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi öğretmeni, Beden Eğitimi Öğretmen Adayı, İnternet, Eğitsel İnternet

The Study of Efficacy of Physical Education Teachers and Prospective Physical Education Teachers on the Usage of Educational Internet

ABSTRACT

The aim of this study is to find out the efficacy of educational internet usage of physical education teachers' and prospective physical education teachers'. The study group consists of 372 people, 104 of whom are physical education teachers and 268 are prospective physical education teachers. In the research, “Educational Internet Use Self-Efficacy Beliefs Scale” which was developed by Şahin (10) is used as data collection tool. In the study, it was found that the efficacy of the usage of educational internet among the physical education teachers' and prospective physical education teachers' is generally high level. In the comparison about the efficacy of educational internet between the physical education teachers and the prospective physical education teacher a significant difference was observed ($p < 0.05$). In the comparison according to the gender, it was found that no significant difference ($p > 0.05$).

Key Words: Physical education teachers, student, educational, internet

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojileri içinde bulunulan çok hızlı gelişmektedir. Bu durum eğitim sürecini açısından da büyük önem taşımaktadır. Bilgi iletişim teknolojiler, eğitimin önemli bir parçası haline gelmiştir (12). Bilgi iletişim teknolojileri araçlarının eğitim süreci içine sokulması, sürecin hem daha verimli ve daha üretken bir hale gelmesinde hem de öğretmenlerin mesleki faaliyetlerinin çeşitlenmesinde de önemli bir etken olmuştur (8).

Bilgi iletişim teknolojileri içerisinde kuşkusuz en ciddi önemi internet teknolojisinin taşıdığı öne sürülmektedir (8,9). Küreselleşme ile birlikte önemi daha da artan internet; bilgi ve iletişimde sınırların aşılabilirdiği en üst nokta olarak nitelendirilebilen

elektronik bir sistem ve kültürel bir olgu haline gelmiştir (4). Akkoyunlu'ya (1) göre internet genel anlamda iletişim ve bilgi kaynağı olmak üzere iki amaçla kullanılmaktadır. Tavşancıl ve Keser'e (11) göre ise internet, bilgiye hızlı, kolay, ucuz ve güvenilir olarak ulaşmanın yanı sıra, onu geniş kitlelerle paylaşmanın da günümüzdeki en etkin ve geçerli yoludur.

Eğitim-öğretim sürecini etkileyen internet, bu süreci zenginleştirmekte, öğretmen ve öğrencilere zengin yaşantılar sunmaktadır (2). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin internet kullanımına yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla yapılan çalışmalara rastlanmaktadır. Öğretmen adaylarının internete erişim olanakları ve internet

kullanım amaçlarını ele alan Atav ve ark. (3) yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının % 86,9'unun interneti kullandığı tespit edilmiştir. Yine yapılan başka bir çalışmada ise öğretmen adaylarının %88,5'i internet kullandıkları ve öğretmen adayları arasında %11,5 gibi oldukça düşük bir oranda öğretmen adaylarının ise internet kullanmadığını belirtmiştir (5). Bir başka çalışmada yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının; internetin öğretimde kullanımı, araştırmada kullanımı, öğretimde kullanımından hoşlanma, iletişimde kullanımı ve bilgi paylaşımında kullanımına yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca, öğretmen adaylarının interneti, en fazla (%51,5) "araştırma ve ödev yapma" amacıyla kullandığı tespit edilmiştir.(9) Akkoyunlu (1) ise internetin, öğretmenler tarafından da en fazla iletişim amaçlı (e - posta, sohbet gibi) kullanıldığını vurgulanmaktadır.

Eğitim sürecinde öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının interneti eğitim öğretim amaçlı olarak kullanmaları eğitim süreci açısından büyük önem taşıyacaktır. Öğretmen adaylarının, kendilerini internetin eğitsel kullanımında yetkin olarak algılamaları bu teknolojinin eğitim öğretim amaçlı yaygın kullanımı açısından önemlidir. Bu nedenle öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik öz-yeterlik algısı eğitimde üzerinde önemle durulması gereken önemli bir özellik olarak algılanabilir (10).

Eğitim sürecinin hemen hemen tüm aşamalarında ve tüm branşlarında öğretmenlerin interneti eğitsel amaçlı kullanması gerekliliği son derece önemli bir durum haline gelmiştir. Bu branşlardan birisi olan beden eğitimi derslerinde de beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerde istenen davranış değişikliklerini gerçekleştirebilmeleri, öğretim programının hedeflerine ulaşabilmesi, öğretim sürecini zenginleştirme ve çeşitlendirmek açısından; öğretim sürecinde çağın en önemli bilgi işlem teknolojisi olan interneti, eğitsel amaçlı kullanmaları da son derece faydalı olacaktır. Beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanma durumlarının tespit edilmesi, eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerinin artırılmasında önemli olacaktır. Buradan hareketle bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Evren ve örneklem

Araştırma gurubu 2009–2010 eğitim öğretim yılında Aksaray ilinde görev yapmakta olan 72 erkek (%69,2) 32 bayan (% 30,8) 104 beden eğitimi öğretmeni ile Aksaray Üniversitesi ve Niğde Üniversitesi bedede eğitimi ve spor öğretmenliği programlarında öğrenim gören 174 erkek (% 64,9), 94

bayan (%35,1) 268 beden eğitimi öğretmen adayından oluşmuştur. Araştırma gurubu 246'sı erkek (% 66,1), 126'sı bayan (% 33,9) olmak üzere toplam 372 kişiden oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırma gurubunun demografik özelliklerini betimlemeye yönelik değişkenler, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır.

Eğitsel İnternet Kullanım Özyeterliği İnançları Ölçeği

Araştırmada veri toplama aracı olarak Şahin (10) tarafından geliştirilen "Eğitsel internet kullanımı özyeterliliği inançları ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, "tamamen katılıyorum" ifadesinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde, olumsuz maddeleri ise "tamamen katılmıyorum" ifadesinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır. Ölçek, 5'li likert tipinde olup ve 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan 140'dır. Bu çalışma bulguları göstermiştir ki, EİKÖ Ölçeği'nde yer alan 28 madde için, madde-toplam korelasyonları, 0.544 ile 0.806 arasında değişmektedir. Ayrıca ölçeğin güvenilirliği için madde analizine bağlı olarak hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur. Araştırmalarda kullanılabilir ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin 0.70 olduğu (Anastasi, 1982; Tezbaşaran, 1997) dikkate alındığında, ölçeğe ilişkin güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. 28 maddelik ölçeğin madde faktör yükleri 0.526 ile 0.814 arasında değiştiği görülmüştür. Ayrıca birinci faktörün öz değeri ile ikinci faktörün öz değeri arasında yaklaşık 8 kattan daha fazla fark görüldüğü için ölçek tek boyutlu bir yapı göstermektedir. Elde edilen bu bulgulara göre ölçeğin bu araştırma için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada, tanımlayıcı istatistiklerden frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Bunun yanında beden eğitimi öğretmeni ve beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterlikleri arasında farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla İlişkisiz Örneklem İçin bağımsız t testi tekniği ve cinsiyet değişkeni açısından farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla da Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) tekniği kullanılmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmada verilerin analizi SPSS 13.00 paket programı ile yapılmıştır.

BULGULAR

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi

öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik tutum puanları tablo 1’de incelenmiştir.

Tablo 1’ de eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik toplam puanlarına bakıldığı zaman beden eğitimi öğretmen adaylarının toplam puanları $\bar{x} = 90,44$ olarak hesaplanırken, beden eğitimi öğretmenlerinin ortalamaları ise $\bar{x} = 98,80$ olarak hesaplanmıştır. Araştırma gurubunu genel ortalaması ise $\bar{x} = 92,77$ olarak hesaplanmıştır.

Beden eğitimi öğretmen adaylarının ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımına yönelik yeterlik arasındaki fark olup olmadığı incelenmiş, tablo 2’de gösterilmiştir.

Beden eğitimi öğretmen adayları ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımına yönelik yeterlikleri arasındaki farka bakmak amacıyla t testi yapılmıştır. Yapılan analizler neticesinde 0.05 düzeyinde beden eğitimi öğretmenlerinin lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p < 0.05$).

Beden eğitimi öğretmen adayları ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımına yönelik yeterlikleri cinsiyet değişkeni yönünden incelendiğinde erkek öğretmen adaylarının ortalamaları $\bar{x} = 90,26$ bayan öğretmen adaylarının ortalamaları $\bar{x} = 90,76$. beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerinin bakıldığında erkek beden eğitimi öğretmenlerinin ortalaması $\bar{x} = 97,26$ bayan beden eğitimi öğretmenlerinin ortalaması ise $\bar{x} = 101,85$ olarak hesaplanmıştır. Araştırmada beden eğitimi öğretmen adayları ve beden eğitimi

öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım yeterliklerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitsel kullanım yeterliklerinin yüksek olduğu görülmüştür. Benzer bir araştırmada Yılmaz (17) beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada beden eğitimi öğretmen adaylarının internete yönelik tutumlarının olumlu ve yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilen benzer araştırmalarda da öğretmen adaylarının genellikle internete yönelik olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür (3, 9, 11). Bu sonuçların araştırmadan elde edilen bulguları destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik yeterliklerini ilişkin karşılaştırmasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Buna göre beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Ancak Akkoyunlu’nun (1) yapmış olduğu çalışmada araştırma gurubundaki öğretmenlerin sadece % 9’luk bir kısmının interneti kullanıyor oldukları ve interneti öğretmenlerin en çok iletişim amaçlı kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1. Beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik tutum puanları

Değişkenler	N	Min	Max	$\bar{X}$	Ss
Beden Eğitimi Öğretmen Adayları	268	28,00	140,00	90,44	23,258
Beden Eğitimi Öğretmenleri	104	59,00	140,00	98,80	25,506
Toplam İki Grup	372	28,00	140,00	92,77	24,167

Tablo 2. Beden eğitimi öğretmen adayları ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerinin karşılaştırılması

Toplam İki Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	T	P
Beden Eğitimi Öğretmen Adayları	268	90,44	23,258	370	-3,030	,003
Beden Eğitimi Öğretmenleri	104	98,80	25,506			

* P < 0,05

Tablo 3. Beden eğitimi öğretmen adayları ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerinin cinsiyet yönünden incelenmesi

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	Sig.
Beden Eğitimi Öğretmen Adayları	Erkek	174	90,26	22,97	266	,028
	Bayan	94	90,76	23,89		
	Toplam	268	90,44	23,25		
Beden Eğitimi Öğretmenleri	Erkek	69	97,26	23,84	102	,752
	Bayan	35	101,85	28,61		
	Toplam	104	98,80	25,50		

Bu sonuca göre ğretmen ayalarının internet kullanım oranlarının düşük olduğu ve internetin eğitim amacında ziyada iletişim amaçlı kullanıldığı ifade edilebilir. Bu sonucunda araştırmadan elde edilen sonuçla örtüşmediği görülmüştür. Ancak araştırmanın yapıldığı dönemdeki internete ulaşım imknları ve internet alt yapısının bunda etkili olduğu söylenebilir. Buradan hareketle internete ulaşım imknlarının artması, internet ağının yaygınlaşması ve eğitsel amaçlı veri tabanlarının güçlenmesi internet kullanım oranının ve eğitsel amaçlı kullanım oranlarının artmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca iç hizmet sürecindeki beden eğitimi öğretmenlerin okulla ilgili; plan, e okul, ders hazırlığı vb. için internet kullanmaları, internet kullanım oranlarının artmasını ve bunun yanında internet kullanımının eğitsel amaçlı olması da eğitsel internet yeterliğinin artmasında önemli olmuştur. Bu da hizmet sürecinde olan beden eğitimi ğretmenlerinin beden eğitimi ğretmen adaylarına kıyasla eğitsel internet yeterliklerinin yüksek olmasında etkili olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi ğretmeni ve beden eğitimi ğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik tutumlarının cinsiyete göre değişmediği görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bu sonuca paralel olarak Tavşancıl ve Keser'in (11) alışmalarında da ğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni açısından internete yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığını görülmüştür. Öğretmen adaylarının internete yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla yapılan farklı çalışmalarda da genel olarak cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılıkların olmadığı tespit edilmiştir (13, 14, 15). Ancak Yaman (15) tarafından yapılan çalışmada ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre erkek beden eğitimi ğretmen adaylarının bayanlara kıyasla interneti daha etkin bir Őekilde kullandıkları saptanmıştır. Bu sonucunda gerek literatür ve gerekse bu araştırmadan elde edilen sonuçla örtüşmediği görülmüştür.

Yapılan araştırmada beden eğitimi ve beden eğitimi ğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik yeterlikleri tespit edilmiştir. Bundan sonra yapılacak araştırmadalar eğitsel internet kullanımına etki edecek, bilgisayar sahibi olma, internet bağlantısı olma ve bunları kullanabilme durumları gibi değişkenler işe sokularak beden eğitimi ğretmenlerinin ve beden eğitimi ğretmen adaylarının eğitsel internet yeterlikleri ve kullanım düzeylerini tespit edecek ileri araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

1. Akkoyunlu B. Öğretmenlerin İnternet Kullanımı Ve Bu Konudaki ğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2002; 22: 1-8.
2. Akkoyunlu B, Yılmaz E. Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri İle İnternet Kullanım Sıklıkları ve İnternet Kullanım Amaçları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2005; 19: 1-4.
3. Atav E, Akkoyunlu B, Sağlam N. Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları Ve Kullanım Amaçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2006; 30: 37-44.
4. Bila C. *Bireysel ve Kitle İletilişim Aracı Olarak İnternet Ve Toplumsal Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara. 2001.
5. Deniz, L. Coşkun, Y. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Yaşantıları. *M.. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2004; 20: 39-52.
6. Lee MH, Tsai CC. Exploring teachers' perceived self efficacy and tchnological pedagogical content knowledge with respect to educational use of the World Wide Web. *Instructional Science*, 2010; 38 (5), 1-21.
7. Leu DJ, O'Byrne WI, Zawlinski L, McVerry JG, Everett-Cacopardo H. Expanding the new literacies conversation. *Educational Researcher*, 2009; 38(4), 264-269.
8. Kirschner P, Woperies IGJH. Mind tools for teacher communities: A Europeanperspective. *Technology, Pedagogy, and Education*, 2003; 12 (1), 127-149.
9. Oral B. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz; İnn Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya. 2004.
10. şahin İ. Eğitsel İnternet Kullanım zyeterliği İnançları leğinin Geçerliği ve Güvenirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21: 2009.
11. Tavşancıl E, Keser H. İnternet Kullanımına Yönelik Likert Tutum leğinin Geliştirilmesi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 2002; 1(1): 79-100.
12. Teo T. Assessing the Computer Attitudes of Students: An Asian Perspective. *Computers in Human Behavior*, 2008; 24, 1634-1642.
13. Tuncer M, Berkant HG. Eğitim Fakültesi ğrencilerinin İnternete Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi, 9. Ulusal Sınıf ğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010), Elazığ, 2010.
14. Usta E, Bozdoğan AE, Yıldıırım K. Sınıf ğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 2007; 8(1): 209-222 209
15. Yaman M. Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü ğrencilerinin İnternet Kullanım Durumları. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*. 2006; 1(2): 1-28.
16. Yıldıırım S, Bahar H. Eğitim fakültesi öğrencileri ile meslek yüksek okulu ğrencilerinin internete karşı tutumları (Erzincan niversitesi rneği). *Selçuk Üniversitesi Sos Bil Der*, 2008; 20: 653-663.
17. Yılmaz İ. Beden eğitimi ğretmen adaylarının çeşitli değişkenler açısından internet kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2008; 10(1): 21-28.